

ΝΑ και το κομμάτι από τη διαθέκη του «Εθνικού εύρηγέτη» και «πολέμιου της ρουτίνας» Σεβαστόπουλου που βάλθηκε, πεθαίνοντας, ν'αναστήσει τις εύκτικές 'και τ' απαρέμφυτα.

«Καταλείπω εις τὸ Πανεπιστήμιον 30 χιλ. φράγκα. Ο τόκος του ποσού τούτου θὰ χρησιμεύσῃ ὡς βραβεῖον διαγωνίσματος ἀπαξ τοῦ ἔτους τελομένου ἀποκλειστικῶς μεταξὺ τῶν μαθητῶν πάσης κοινωνικῆς τάξεως. Τὸ διαγώνισμα τούτο σκοπὸν ἔχει τὴν μόρφωσιν τῆς σημερινῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ τὴν κατὰ τὸ ἔρικτον προσέγγισιν πρὸς τὸ ὠραῖον ὕφος τῶν ἀρχαίων λαμπρῶν συγγραφέων μας, διὰ τὸ σύντομον καὶ εὐκρινές, διὰ τῆς χρήσεως ἀπαρεμφάτων, εὐκτικῆς ἐγκλίσεως καὶ τοῦ μέλλοντος χρόνου».

Ὁ «πολέμιος» τῆς ρουτίνας ἔεχεσε τοὺς ὑπερσυντελιούτους. Σὰ νὰ λέμε, τοὺς ἀποκλήρωσε. Γιατί αὐτὸ τὸ ἄδικο;

ΚΑΙΝΟΥΡΙΟ βιβλίον τοῦ Περικλῆ Γιαννόπουλου βγαίνει σὲ λίγες μέρες, «Ἐκκλησίαι πρὸς τὸ Πανελλήνιον κοινόν», καθὼς τὸ λέει, βιβλίον πολυμικρότατον κ' ἐπαναστατικότατον καὶ στὴ γλώσσα καὶ στὴς ἰδέες. Μπορεῖ νὰ μᾶς βρίζει καὶ στὸ καινούριον βιβλίον τοῦ Γιαννόπουλου, καθὼς μᾶς ἔβριζε καὶ στὸ πρῶτον, μ' αὐτὸ δὲ μᾶς μπεδοῖται, ἀφοῦ εἶδαμε τὰ δύο πρῶτα τυπογραφικὰ φύλλα, νὰ μολογήσουμε πὸς τὸ βιβλίον τοῦ ἔχει πολλὰ καὶ πικρότατα ἀλήθειαι.

Σ' ἓνα μέρος δίνει τὸν ἀκόλουθον ὄρισμόν: «Ἡ μόνη διαφορὰ πού ὑπάρχει μεταξὺ Τούρκου καὶ Καλόγαρου, εἶναι μόνον ὅτι ὁ ἓνας φορεῖ μαῦρον καὶ ὁ ἄλλος κόκκινον φέσι». Κι ἄλλου πάλι, βουρδουλίζοντας ἀλόγητα τὴν ψευτιά μας, φωνάζει:

«ΕΛΛΗΝΑΒΕΣ Μπακαλευμένοι παντοῦ τῆς Γῆς, ἂν ἂδεν ξαναβρεθεῖτε γλῆγορα σὲ ἀνάλογον ὑψηλὴν μετὰ τὴν Βυζαντινὴν Θείαν: ΕΙΣΘΕ ΧΑΜΕΝΟΙ.

Ἄδεν εἶνε στὸ χέρι Σας νὰ ἐκλέξετε τίποτα. Ἡ θὰ εἰσαθεῖς εἰς τὴν πρώτην Γραμμὴν τοῦ Πολιτισμοῦ, μεταξὺ τῶν «Πρώτων Πρωταγωνιστῶν ἢ στὸν ΠΑΤΟ τῆς Οἰκομεινῆς κ' ὁ κάθε Βούλγαρος θὰ καθύλακίσει τὸν Ἕλληνα» γιὰ νὰ κάμῃ τὸ ὄρισμόν σου, σὰ γυδουράκι γιὰ περίπατο.

Μὴ μουχρίζετε. Διὰ νὰ Σωθεῖτε πρέπει νὰ ταπεινωθεῖτε μόνοι Σας, νὰ ἀπογυμνωθεῖτε μόνοι Σας ἀπὸ ὅλες τὰς Ψευτιὰς καὶ τὰ Φοῦμαρα καὶ νὰ ἰδεῖτε ἀληθινὰ καὶ «κατάβαθα τὰ τρισελευνά Σας ΧΑΛΙΑ καὶ τὴν ΚΑΤΑΝΤΙΑ τῆς Φουλῆς.

«Ἀπὸ τῆς ἰσώσεως τῆς Ἠθλέως, Μοιρολογᾶτε Ἐθνικῶς καὶ κάνετε τὴν δουλίαν Σας περίφημα Ἀτομικῶς. Ἄπὸ δὲ τῆς Ἐλευθερώσεως τῆς Ἑλλαδοῦλας, ἐφορτώσατε τὰ πάντα στὸ Χάρτινον αὐτὸ Κοκοράκι καὶ πάλι κάνετε τὴν δουλίαν Σας. Διὰ τὴν ἀλήθειαν: καὶ πάλι καὶ μόνο ΜΠΑΚΑΛΕΥΕΣΘΕ.

«Μισήσετε, μισήσετε (φωνάζει σ' ἄλλῃ σελίδᾳ) τοὺς ἀνθρώπους πού θὰ βελάσουν νὰ σὺς ἀνοίξουν τὰ μάτια, ἀλλὰ γίνετε σεις ΑΝΘΡΩΠΟΙ».

Τὸ βιβλίον τοῦ Γιαννόπουλου ἔχει ἀρκετὰ πράγματα μέσα

γιὰ νὰ θυμώσουν οἱ Ρωμιοί. Μὰ οἱ Ρωμιοί δὲ θυμῶνουν. Κι αὐτὸ εἶναι τὸ ἀπελπιστικώτατον.

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ θὰ γίνῃ σιδηροδρομὸς στὴ Σπάρτη, πού δὲ θὰ γινόνταν ποτὲ ἂν οἱ Σπαρτιάτες δὲ σηκωνόντουσαν ὅλοι στὸ ποδᾶρι καὶ δὲ δηλώνανε ρητὰ: Ἡ σιδηροδρομὸς ἢ ἐπαναστάση—καὶ θὰ γίνῃ, φαινεται, δικαστικὸ μέγαρον τῆς προκοπῆς στὴν Ἀθήνα, πού δὲ θὰ γινόνταν ποτὲ ἂν οἱ δικηγόροι δὲν ἀπεργούσανε.

Ἐκεῖ, βλέπετε, φτάσανε πιά τὰ πράγματα. Γιὰ ἔτι μᾶς χρειάζεται, δύο μέσα ἔχουμε: τὴν Ἀπεργίαν καὶ τὴν Ἐπαναστάση. Ἐμεῖς δὲ φταιμέ γι' αὐτό: οἱ ἀρμόδιοι μὲ τὴν ἀδιαφορίαν τους μᾶς τὰ διδάξανε καὶ ἄς τὰ χαμαρῶνουν τώρα.

ΣΥΧΡΟΝΑ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΜΙΣΤΡΙΩΤΗ

Μὲ γλώσσα κλασικώτατη μᾶς εἶπες πάλαι τῶρα πὸς σέρνουμε προγονικὰ τῆς λεβεντιάς τὴν ράτσα. Ὅμως τὴ γλώσσῃ θάλλαζες αὐτὴ τὴν ἴδιαν ὥρα, ἢ λίγο στοχαζόσουνα τὴν ἐδικὴ σου φάτσα.

ΤΟΥ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ

Τὴ σόλοικη ὑποταχτικὴ πού σοῦδερκεν ὁ Πάλλης στὸ ράφι τοῦ γραφείου σου τουρπὶ νὰ τῆς βάλῃς, καὶ σὰ συγγράμματα, ὅ σοφὴ, τὰ γλωσσικὰ σου ψέματα ρίχνε τῆς λίγα βλέμματτα.

ΤΟΥ ΓΑΡΔΙΚΑ

Τὸ ἄστρο σου τὸ τρομερὸ γιὰ τοῦ Φωκᾶ τὸ γράμμα, κατάφερε καὶ φανερὰ νὰ δείξῃ ἓνα πρᾶγμα, Στὰ τόσα ξεκαθιστικά στὰ νόστιμα τὰ τόσα πιά εἰς χυδαῖο στὴν ψυχῇ, ἀπ' ὅσο αὐτὸν στὴ γλώσσα.

ΤΟΥ ΦΑΡΑΝΤΑΤΟΥ

Ἐπὶ κατακεραυνώσεως τοὺς δημοτικιστάδας λέγοντας λόγια φοβερὰ πρὸς τὴς Ἀρκαδικάδας. Καὶ τόσο σὲ πιστέψανε πού πήραν τὴ βλακείαν σου καὶ σοῦ τὴν κλασεικέψανε.

P. Γκ.

ΒΟΑΤΑΓΟΥ

Ο ΜΙΚΡΟΜΕΓΑΣ

Φιλοσοφικὴ ἱστορία

ΚΕΦ. Α'.

Ταξίδι ἐνὸς κατοίκου τοῦ κόσμου τοῦ Σειρίου στὸν πλανήτη Κρόνον.

Σ' ἓναν ἀπὸ τοὺς πλανῆτες πού γυρίζουν γύρω στὸ Σειρίον εἶτανε ἓνας νέος πολὺ καθὼς πρέπει, πού εἶχε τὴν τιμὴ νὰ τὸν γνωρίσω τελευταῖα, πού ἐπε-

σκέφτηκε τὴ μερμηγκοφωλιά μας. Τὸνομά του εἶτανε Μικρομέγας, ὄνομα πού ταιριάζει πολὺ σὲ ὄλους τοὺς μεγάλους. Τὸ ἀνάστημά του ὀχτῶ λεῦγες, ἐνωὼ δηλαδή εἰκοσιτέσσερες χιλιάδες γεωμετρικὰ βήματα ἀπὸ πέντε ποδάρια τὸ καθένα.

Μερικοὶ μαθηματικοί, ἀνθρώποι πάντα χρήσιμοι στὸ κοινόν, θὰ πάρουν ἀμέσως τὴν πέννα καὶ θὰ βροῦν ὅτι, ἀφοῦ ὁ κύριος Μικρομέγας, κάτοικος τῆς χώρας τοῦ Σειρίου, εἶτανε ἀπ' τὸ κεφάλι ὡς τὰ ποδάρια εἰκοσιτέσσερες χιλιάδες βήματα, πού κάνουν ἑκατὸν εἰκοσι χιλιάδες βασιλικά ποδάρια, καὶ ἀφοῦ ἐμεῖς οἱ πολῖτες τῆς Γῆς εἴμασταν μόνο πέντε ποδάρια καὶ ἡ σφαῖρα μας ἔχει ἐνὶ χιλιάδες λεῦγες περιφέρεια, θὰ βροῦνε λοιπόν, ὅτι πρέπει χωρὶς ἄλλο ἢ σφαῖρα πού τὸν ἐγέννησε νὰ ἔχη σωστὰ εἰκοσιένα ἑκατομύρια ἐξακόσες χιλιάδες φορές, μεγαλῆτερη περιφέρεια ἀπὸ τὴ μικρὴ μας Γῆ. Πρᾶγμα πολὺ ἀπλό καὶ πολὺ συνειδησιμὸν στὴ φύση. Τὰ κράτη μερικῶν κυριάρχων τῆς Γερμανίας ἢ τῆς Ἰταλίας, πού μπορεῖ κανεὶς σὲ μισὴ ὥρα νὰ κάμῃ τὸ γύρον τους, ἄμα τὰ συγκρίνουμε μὲ τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Τσερκίας, τῆς Ρωσίας ἢ τῆς Κίνας, μᾶς δίνουν μίαν ἀδύνατη εἰκόνα τῶν μεγάλων διαφορῶν πού βρίσκουμε στὰ πρᾶγματα τῆς φύσης.

Καὶ ἀφοῦ τὸ ἀνάστημα τῆς Ἐξοχότητάς του εἶναι ὅπως εἶπα, ὅλοι οἱ γλύφτες καὶ οἱ ζωγράφοι μας θὰ παραδεχτοῦν, ὅτι ἡ μέση του πρέπει νὰ ἔχη γύρω πενήντα χιλιάδες βασιλικά ποδάρια: εἶναι μὲ καλὴ ἀναλογία.

Ὅσο γιὰ τὸ μυαλό του, εἶναι ἓνα ἀπ' τὰ πιὸ καλλιεργημένα πού ἔχουμε. Εἶρει πολλὰ πρᾶγματα, μερικὰ τάχει: εὔρει μόνος του. Δὲν εἶτανε ἀκόμη διακόσιων πενήντα χρόνων, σπουδαζέ, ὅπως εἶναι ἡ συνήθειαι, στὸ Λύκειον τῶν Γεζουϊτῶν τοῦ πλανήτη του, ὅταν γύρε μὲ τὸ μυαλό του περισσότερα ἀπὸ πενήντα θεωρήματα τοῦ Ἐυκλείδου. Δεκαοχτῶ περισσότερα ἀπὸ τὸ Βλάσιον Πασκάλ, ὁ ὁποῖος ἀφοῦ γύρε τριανταδύο παίζοντας, καθὼς λέει ὁ ἀδερφὸς του, ἔγινε ὑστερα μῆτρως μαθηματικῆς καὶ πιὸ μῆτρως μεταφυσικῆς. Ἀπάνω στὴ τετρακόσια πενήντα του χρόνια, καθὼς τέλιωνε τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἀνάταμε κάτι μικρὰ ἐντομα πού δὲν ἔχουν ἑκατὸ ποδάρια διάμετρο καὶ πού δὲν εἶναι ὀρατὰ μὲ τὰ κοινὰ μικροσκοπία. Ἀπ' αὐτὴν τὴ μελέτη ἔκαμε ἓνα βιβλίον πολὺ περίεργον, ἀλλὰ τὸ βιβλίον αὐτὸ τοῦ ἐβγαλε δουλιές. Ὁ μουφτῆς τοῦ τόπου του, φοβερὸς μικρολόγος καὶ τέλειαι ἀγρῶματος, γύρε μέσα ἰδέαι ὑπο-

κὸς ὁ ἄθρωπος μὲ μιὰ σκέψη παράξενη: τὸ περσομένο καλοκαίρι φύγανε ἀπὸ τὸ Χαμονοκόρφι τὴς εἰκοσι τοῦ Σταδίου, ξαιτίας τοῦ Πιχόλου κ' εἶτανε ἀταξία: τὸ μετάνοισαν τότες ὁ Ἀντρέας κ' εἶλεγε πὸς νὰ μὴ φέβγανε, θὰ παίρνανε τὰ πράγματα τὸν ἴσιον τὸ δρόμον. Νὰ πού φέτο χειρουργήθηκε τὴς δέκα ἐννιά: λοιπὸν ἀδύνατον νὰ φύγουνε πᾶρῶρα, κ' ἔτσι μπαίνανε λίχ σὲ τάξην.

Φτάσανε στὸ Παρίσι: κεριακὴ, τὴς εἰκοσι μιά τοῦ Ἀπριλίου. Τοῦ φάνηκε ἀλήθεια σὰ νὰ μὴ μὴνίσει πιά στὴν εὐερέμειαν, στὸ πηχτό του τὸ λιμάνι, πού στὸ Μπ... τόσες φορές τὸ θεωροῦσε ἀπὸ μακριάθε, γιὰ τὴν ἑλπίδα τὴν ἐκείνην καὶ τί ταξίδι: τὸ πηχτό εἶχε ἢ ἐλπίδα του τὴν ἐκείνην, ὅταν τὰ βρωτοῦσε, ὅταν τὰ περκαλοῦσε κ' ἐπειτα γύριζε στὴς Κατινούλας; Κοίταζε κοίταζε τὰ νερὰ τὰ ζέστρωτα, γιὰ νὰ τοῦ ποῦνε τί θάπογινῃ καὶ νὰ τοὺς πῇ πὸς νὰ τὸν ταξιδιέψουνε ὅσο θέλουνε ἀλάργα, ὅσο ἢ μύρια του τὸ θέλει, ἀρκεῖ νὰ τονε φέρουνε πίσω στὸ ἐργαστήρι του μὲζι μὲ τὴν Κατινούλα. Καὶ στὸ τέλος τοὺς φέρανε πίσω καὶ τοὺς δύο. Δὲν ἤξερε ὁ Ἀντρέας πὸς τὸ ἀπόλησσε νὰ βγῇ σὲ μεγαλῆτερον ταξίδι. Τουλάχιστον χάρηκε τὸ λιμανάκι του ὅλο τὸ χειμῶνα ἴσα μὲ τὸν Ἀπρίλη. Ὅπως τὸ λαχταροῦσε

τότες, τὰπόλαψε τὸ ἐσπύχημα τὸ γλυκὸ νὰ τὴν ἔχη σιμά του ἡματα πάντα, πού λέει καὶ ὁ ποιητής. Τὸ ἀπόγεμα, ταχτικὰ, ἔπρεπε ἡ Κατινούλα νὰ κατεβῇ στὸ ἐργαστήρι του νὰ καθῆσθαι ἀπὸ τὴς δύο στίς τέσσερες, σὰ δὲν εἶχε μαθημα ὄζω, ἀπὸ τὴς τέσσερες ἡμισὴ στίς ἔξη, σὰν εἶχε, κάποτε καὶ τὸ πρῶτον ἀπὸ τὸ πρόγεμα, ὅταν κρύωνε ὁ καιρὸς πρὸς τὸ σουρούπωμα. Συγύριζε, σκουπίζε τὰ γαπημένα τῆς τὰ γραφεῖα, μὰ τὸ περισσότερο ἔβραβε ἢ μπάλλωνε σὲ μιὰ καρεγιλίτσα. Συχνοτύχαινε, ὥρα νὰ περᾶσῃ, χωρὶς νὰ τῆς μιλήσῃ, χωρὶς κἄνε νὰ γυρίσῃ ὁ Ἀντρέας νὰ τὴ δῇ. Μόνον ἡ παρουσία τῆς τοῦ φαινότανε σὰ χᾶδι, σὰ βοήθεια. Ὁ Ἀντρέας βελάθηκε μὲ τὰ σωστά του νὰ τελειώσῃ τὸ βιβλίον πού τὸ εἶχε ἀρχινημέσει ἐδῶ καὶ δύο χρόναι, τὴν ψυχολογικὴν αὐτὴν τὴ μελέτη ἀπάνω στὸ λατρεμένο του τὸ Σοφοκλή. Τὸ κουβαλοῦσε ὁ κακόμοιρος ἀπὸ τὸ Παρίσι στὸ Μπ..., ἀπὸ τὸ Μπ... στὸ Παρίσι, ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖον σπιτι, ἀπὸ τὴν Κλινικὴν στὸ ζοχικό του. Δὲν πῆγε χαμένος ὁ κόπος, δὲ χάσομῆρθε ὁ σοφὸς ὁ ἄθρωπος, καθὼς θὰ τὸ νόμιζε ἴσως κανένας. Σοφὸς ἄθρωπος, τοῦ ἀξίζε τὸνομα. Πρὶν ἀφῶσθησθαι ὁμοῦ ἡ Κατινούλα, ὁ Ἀντρέας τόντις ἄλλο δὲν εἶτανε πρᾶς σοφός: τώρα, μὲ τὴν ἀφῶσθησθαι, ἔγινε ἄθρωπος καὶ μπο

ροῦσε νὰ καταλάβῃ τὸν ἄθρωπον, νὰ καταλάβῃ τὸ Σοφοκλή. Ἐνοιώσε κατάβαθα τὴν ἀθροποσύνην τοῦ ποιητῆ του: μὲ τὴν κανονικὴν, μὲ τὴν ἀπτηρῆ τὴν μεθόδου του, μελετοῦσε τὸ κείμενον λέξη γιὰ λέξη: μὰ ἡ λέξη τοῦ ξάνοιγε, τοῦ φώτιζε τὴν ψυχῇ, καὶ τὸ φῶς τοῦ ἐρχότανε ἀπὸ ἓνα πλάσμα ταπεινόν, ἀπὸ μίαν ἀβῶσθη δούλα, τοῦ ἐρχότανε ἀπὸ τὴν Κατινούλα τὸ φῶς.

Ὁ Ἀντρέας σὰ νὰ εἶχε βίασῃ νὰ περατώσῃ τὸ ἔργον του. Δούλεθε ὄλοένα κ' ἐνῶ δούλεθε, μὲ τὴν Κατινούλα στὸ ἐργαστήρι, τοῦ κάκου, ἔτρεμε ἡ καρδιά του, ἡσυχία δὲν τοῦ ἔφινε ἡ ἀγάπη - καὶ ὁ λογισμὸς. Ὁ λογισμὸς πού τὸν ἔκανε ἄνω κάτω. Πὼς, πὼς νὰ τὴν ἀγαπᾷ; Ἡ ζωὴ του ὅλη στάθηκε ἡ ἀγάπη τῆς Ὀλίας. Πὼς νὰ γυρέθῃ ἀγάπη καινούρια; Τί θᾶλεγε ἡ Ὀλία; Τί θᾶλεγε κ' ἡ Κατινούλα; Ἐκεῖνο τὸ χειμῶνα ἔτυχε καὶ κάτι πού τοῦ σούβλισε ἀκόμη πιὸ βαρὶκ τὴ συνείδησίν του. Μιὰ κεριακὴ, τὴς εἰκοσι ἑπτὰ τοῦ Γενάρη, τὰπόγεμα, ἤρθε νὰ τοῦ μιλήσουνε μερικὴ μαθητάδες, ἤρθε νὰ βρίζι: ἀργήσανε: δὲν μπόρεσε ἡ Κατινούλα νὰ κατεβῇ στὸ ἐργαστήρι τὴν ὥρα πού συνήθειζε. Τὴν ἔφερε στίς ἔξη, ἀφοῦ ἔφυγε ὁ κόσμος. Κ' εἶμινε ὡς τὴς ἑπτὰ: μιση. Τὴν ἀβριανὴν, ἔβηξε, συνάχωσε. Ποιὸς τῶφται-